

Rezervația
Biosferei
Delta Dunării

Природен
резерват
Сребърна

Сдружение
"Защитена местност
"Калимок-Бръшлен"

Природен
парк Персина

DANUBEPARKS
network of protected areas

Specijalni rezervat
prirode Gornje
Podunavlje

Park prirode
Kopački rit

DUNA MENTI VÉDETT TERÜLETEK HÁLÓZATA

TERMÉSZETVÉDELMI EGYÜTTMŰKÖDÉS

WWW.DANUBEPARKS.ORG

Duna-Dráva
Nemzeti Park
Igazgatóság

Duna-Ipoly
Nemzeti Park
Igazgatóság

Chránená
krajinná oblasť
Dunajské luhy

Chránená
krajinná oblasť
Záhorie

Nationalpark
Donau-Auen

Donauauwald
zwischen Neuburg
und Ingolstadt

A Duna-menti területek biodiverzitásának megőrzésében létfontosságú szerepük van a nemzeti parkoknak és természetvédelmi területeknek

Impresszum

DANUBEPARKS
network of protected areas

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság
Ügyfélfogadás: 7625 Pécs, Tettye tér 9.
Projektvezető: Horváth Éva
Tel.: +36 30 326 9459
E-mail: evahorvath@ddnp.kvvm.hu
www.danubeparks.org

Layout: WebArtists G. Temel KG
www.webartists.at

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
Ügyfélfogadás: 1121 Budapest, Költő u. 21.
Projektvezető: Kiss Gyula
Tel.: +36 30 542 3170
E-mail: kiss.gyula@dinpig.hu
www.danubeparks.org

Printing: Duplex Rota Nyomdaipari Kft.
www.duplexrota.hu

Photographers: Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Popp, Bandacu, Kovacs, Kracher, Hoyer, Fűfza, Baumgartner, Grotensohn, Sandor/Zeman, Kopacki rit Nature Park, Komlós, Kovarik, Petrescu, Srebarna Nature Reserve, Kalimok Protected Site, Mészáros, Manzano, Jurecek, Newman/NÖ Werbung, Auenzentrum Neuburg

A Duna egy nemzetközi folyó

Nincs más folyó, amely nála több országot és nemzetet érint. A súlyos emberi beavatkozások ellenére a Duna még mindig nagyon változatos állat- és növényvilágot őriz. Itt él a veszélyeztetett mocsári teknős, rétisas köröz méltóságteljesen az ártér felett, kócsagok, gémekek, kis lilék láthatóak a folyóparton, és a hód is zavartalan élőhelyre talál. A folyó és ártere egyetlen hatalmas, összefüggő ökoszisztémát alkot. A Duna közös, európai természeti örökségünk része.

Az európai régiók növekedése és Délkelet-Európa dinamikus gazdasági fejlődése egyre növekvő nyomást gyakorol a Duna természeti értékeire. Terjeszkedő városok, infrastrukturális beruházások és új dunai hajózási tervek veszélyeztetik az utolsó fennmaradt élőhelyeket. Bár ma már a legtöbb dunai országra azonos természetvédelmi irányelvek vonatkoznak (Madárvédelmi Irányelv, Élőhely-védelmi Irányelv, Víz Keretirányelv), azonban ezek végrehajtása csak a kezdeteknél tart.

Megérett az idő az együttműködésre

Az elmúlt két évtized alatt számos új védett területet hoztak létre a Duna mentén. A nemzeti parkok és a nagyobb védett területek kulcsszerepet játszanak a dunai régió biológiai sokféleségének és fenntartható fejlődésének hosszú távú megőrzésében. Az egyes védett természeti területek szakemberei a terepen dolgozva jól ismerik az aktuális problémákat, valamint a helyi lakosság és a látogatók igényeit.

A Duna menti védett területek ugyanazokkal a feladatokkal és kihívásokkal néznek szembe. A növények és állatok nem ismerik az államhatárokat. Egy védett terület sikeressége nagymértékben függ az összes többi dunai védett terület sikeres tevékenységétől.

DANUBEPARKS – a Duna menti védett területek hálózata

A Duna élővilágának érdekében közös fellépés szükséges. Ezt a szerepet vállalja fel a Duna menti Védett Területek Hálózata. Az összefogás a meglévő kapcsolatokra építve a Duna és mellékfolyói mentén található védett területek folyamatos és intenzív együttműködéséhez nyújt keretet. Ez a Duna menti együttműködés minden egyes védett terület számára segítséget nyújt a saját feladatainak megoldásához.

A DanubeParks folyamatosan fórumot biztosít

- a Duna menti Védett Területek szakértői számára ismereteik megosztására és tapasztalatcserére
- közös nemzetközi stratégiák és koncepciók kidolgozására, valamint
- a határ menti és nemzetközi revitalizációs és konzervációs programok végrehajtására.

A hálózat létrehozásának és egy mintaprojekt végrehajtásának társfinanszírozója az Európai Területi Együttműködés (ETE) Délkelet-európai Programja. A 2012. februárban záruló DanubeParks projekt tevékenységeinek teljes költségvetése 2,7 millió €.

Az ETE 2007–2013 évekre vonatkozó Délkelet-európai Programjának célja, hogy fejlessze azokat a nemzetközi társulásokat, amelyek stratégiai tevékenységükkel elősegítik a területi, gazdasági és társadalmi kohéziós folyamatokat. Ily módon erősödhet a régió stabilitása és versenyképessége.

Pelikánok a Duna-deltában

2009. június: A Bécsi Nyilatkozat aláírásával létrejött a Duna menti Védett Területek Hálózata

A nemzetközi stratégia középpontjában a fajvédelem áll

Rétisas – a határok nélküli természetvédelem zászlóshajó faja.
A Duna a közép-európai rétisas-populáció gerince. Mintegy száz
pár (Délkelet-Európa fészkelő populációjának negyede) költ a folyó
menti védett területeken

A fajvédelemtől az ökoturizmusig

A DanubeParks tevékenységeinek középpontjában élőhely-hálózatok létrehozása, a folyó revitalizációjára vonatkozó nemzetek közötti stratégiák kidolgozása, és nemzetközi fajvédelmi programok megvalósítása áll.

A tokfélék és a rétisas zászlóshajó fajok

A Duna menti régióban a határokon átnyúló természetvédelem számára. A vándorló tokfajoknak zavartalan folyami körülményekre van szükségük az ívási időszakban, amikor a Fekete-tengertől felfelé vándorolnak. Régen a Felső-Duna szakaszt is elérték, ma azonban a vízerőművek ezt lehetlenné teszik. A fenséges rétisas (a Duna területének legnagyobb ragadozó madara) nagy területigénye miatt az összefüggő és változatos folyó menti élőhelyek indikátor faja. Annak érdekében, hogy a Duna Délkelet- és Közép-Európában újra a rétisas élőhelyének tengelye legyen, rendkívül fontos egy nemzetközi fajmegőrzési stratégia végrehajtása

Ellentétes érdekek: folyó-revitalizáció és hajózás

A folyó teljes hosszán, a Duna felső szakaszától a deltáig tervezünk és valósítunk meg projekteket a mellékágak rehabilitációja és a folyópartok természetessé tétele érdekében. Az árterületek növekedésével az árvízvédelem is fejlődik. Programunkban szerepel, hogy kicseréljük tapasztalatainkat a Duna mentén elért sikerekről, lehetőségeinkről és korlátainkról. A Duna mint hajózási útvonal fejlesztéséről szóló műszaki tervek veszélyeztetik a még természetes, dinamikus folyószakaszokat, emiatt aktív párbeszéd alakult ki a vízügyi szakemberek és a természetvédők között.

Élőhely-kezelés és élőhely-hálózatok

A víztestek, erdők, gyepek és vizes területek élőhely-kezelése minden Duna menti védett terület legfőbb feladata. A DANUBEPARKS program célja a tapasztalatok cseréje, a nemzetközi stratégiák fejlesztése és mintaprojektek végrehajtása. A Natura 2000 területeken szükséges intézkedések végrehajtása szintén szoros együttműködést igényel, így is megerősítve ezeket a változatos élőhelyeket. A Natura 2000 az európai védett természeti területek hálózata; a DANUBEPARKS minden részt vevő partnere rendelkezik ilyen területekkel.

Ökoturizmus

Az ökoturizmus minden partner számára központi téma. A testre szabott programok a természet felfedezésének élményét kínálják a látogatóknak. A DANUBEPARKS program célja, hogy fejlessze a közös ökoturisztikai tevékenységeket a Duna mentén. Meg kívánjuk ismertetni a látogatókat a természet szépségével és értékeivel, valamint a Duna régió kultúrájával és hagyományaival.

A DanubeParks a következő területeken működik

- Ártéri élőhely-kezelés és élőhely-hálózat
- Folyó-revitalizáció és morfológia
- Dunai zászlóshajó fajok megőrzése
- Monitoring és Natura 2000
- tDunai ökoturizmus

A hálózat egyik célja az ökológiai szempontból elfogadható evezős turizmus fejlesztése

Közös stratégiákat alakítunk ki a természetvédelem és a hajózás konfliktusainak kezelésére.

A tokfélék a nemzetközi fajvédelem zászlóshajói

DANUBEPARKS résztvevők

A DANUBEPARKS megvalósításában partnerként összesen tizenkét védett terület és nemzeti park vesz részt, a Donau-Auen Nemzeti Park (Ausztria) vezetésével. Számos intézmény megfigyelő partnerként támogatja a Duna menti Védett Területek Hálózatát.

Duna-delta Bioszféra Rezervátum (Románia)

Több mint 2 800 km után a Duna eléri a Fekete-tengert. Ez a terület, a deltavidék Európa legnagyobb vizes élőhelye. A romániai és ukrainai Duna-delta Bioszféra Rezervátum Igazgatóságok a Duna mente egyik legkülönlegesebb, biológiai sokféleség tekintetében kiemelkedően gazdag területét védik.

Duna-delta Bioszféra Rezervátum, www.ddbra.ro

Srebarna Bioszféra Rezervátum (Bulgária)

Ez a bioszféra rezervátum a Srebarna-tó körül helyezkedik el, melyet a Duna táplál. A terület rendkívül gazdag madárvilágáról nevezetes. Itt található például a pelikán egyetlen bulgáriai fészkelő populációja.

Környezetvédelmi és Vízügyi Regionális Intézet, www.riosv.ruse.bg

Kalimok–Brushlen Védett Terület (Bulgária)

Ez a védett terület a Duna parti sávjának és a környező ártéri erdőknek az értékeit védi, valamint azokat a vizes élőhelyeket, amelyek a korábbi Kalimok és Brushlen mocsarokból alakultak ki. Kiemelkedő fontosságot ad a területnek a számos itt ívó veszélyeztetett halfaj. A magas biodiverzitás a változatos élőhelyeknek köszönhető, ilyenek például az enyhén szikes ártéri legelők.

Kalimok–Brushlen Védett Terület (civil szervezet), www.kalimok.eu

Gornje Podunavlje (Felső-Dunamellék)
Természeti Rezervátum

Kopácsi-rét Nemzeti Park

Duna-Dráva Nemzeti Park

Persina Nemzeti Park (Bulgária)

Persina Bulgária legnagyobb Ramsari területe (európai jelentőségű vízmadár-élőhely), melyet elsősorban számos dunai sziget alkot. Több veszélyeztetett madárfaj talál itt menedéket, mint például a kárókatona és a kanalasgém. Rétisas is költ a területen.

Persina Nemzeti Park, www.persina.bg

Gornje Podunavlje (Felső-Dunamellék) Természeti Rezervátum (Szerbia)

A Gornje Podunavlje Magyarország, Horvátország és Szerbia határainak találkozásánál fekszik – így egyértelmű mintaterülete a nemzetközi természetvédelmi együttműködésnek. Ez a rezervátum a szomszédos Duna-Dráva Nemzeti Parkkal és a Kopácsi-rét Nemzeti Parkkal együtt különösen nagyszámú fészkelő rétisas és fekete gólya párt véd.

Természetmegőrzési Intézet, Vajdaság, zps.rs

Voivodinasume, Állami Erdészet, www.vojvodinasume.co.rs

Kopácsi-rét Nemzeti Park (Horvátország)

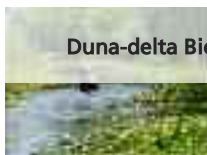
A Kopácsi-rét a Dráva és a Duna találkozásánál fekszik. Különleges biogeográfiai elhelyezkedésének köszönhetően egyedi állat- és növényvilág jellemzi, sok veszélyeztetett állatfaj él itt. A nemzeti park sokszínű természetismereti programot kínál a látogatóknak, így a vendégek csónakkal, gyalog és kerékpárral is megtekinthetik a természeti értékeket.

Kopácsi-rét Nemzeti Park Titkárság, www.kopacki-rit.hr

Duna-Dráva Nemzeti Park (Magyarország)

A nemzeti park a Duna középső szakaszán helyezkedik el, a horvát és a szerb határ mellett. Nagyon változatos élőhelyekkel rendelkezik. Itt találhatóak olyan védett növények, mint a csermelyciprus, és költenek olyan fontos madárfajok, mint a rétisas és a fekete gólya. A nemzeti park izgalmas terepi programokkal, érdekes bemutatóközpontokkal és tanösvényekkel várja a látogatókat.

Duna-Dráva Nemzeti Park, ddnp.nemzetipark.gov.hu

Duna-delta Bioszféra Rezervátum

Srebarna Bioszféra Rezervátum

Kalimok-Brushlen Védett Terület

Persina Nemzeti Park

Duna-Ipoly Nemzeti Park

Dunajské luhy Természeti Terület

Záhorie Természeti Terület

Duna-Ipoly Nemzeti Park (Magyarország)

Ez a nemzeti park a Dunakanyarban található. A Duna és az Ipoly folyók hatalmas erdős és folyami területein fekete gólya fészkel. A Pilis mélyén közel 12 km-es összefüggő barlangjárat húzódik. A Börzsöny idős hegyvidéki bükköseit fokozottan védett állata a fehérhátú fakopáncs és a hiúz. Az Esztergomban és Királyréten található erdei iskolák mellett három tanösvény kínál lehetőséget az érdeklődőknek, hogy többet megtudjanak a terület természeti értékeiről.

Duna-Ipoly Nemzeti Park, www.dunaipoly.hu

Dunajské luhy Tájvédelmi Terület (Szlovákia)

A terület a Duna Magyarország és Szlovákia határ menti szakaszán fekszik, továbbá a Doborgaz és Szap közötti mellékág-rendszert is magában foglalja. Itt található Európa legnagyobb belső deltája, melynek a Dunajské luhy is része. A folyó deltáján egy madárvonulási útvonal halad keresztül, és telelőhelyet is biztosít értékes vízimadaraknak. Olyan védett növények találhatók itt, mint például a szibériai vízliliom.

BROZ – Regionális Természetvédelmi és Fenntartható Fejlődés Szervezet, www.broz.sk

Állami Természetvédelem, www.soprsk

Záhorie Tájvédelmi Terület (Szlovákia)

A Morva a Duna egyik legfontosabb mellékfolyója. A Záhorie Tájvédelmi Terület hatalmas árterületeket véd a szlovák-osztrák határnál. Ezek sok veszélyeztetett madárfajnak, kételtűnek, halfajnak és emlősnek biztosítanak élőhelyet.

Szlovák Állami Természetvédelem, www.soprsk

Donau-Auen Nemzeti Park (Ausztria)

A Donau-Auen Nemzeti Park a Felső-Duna egyik legutolsó természetes szakaszát őrzi. Amíg Ausztriában és Németországban a legtöbb ártéri terület erősen leromlott állapotban van az intenzív földhasználat és a vízerőművek miatt, addig a Donau-Auen 9300 hektárján a természetes, dinamikus folyók indikátorfajai közül még sokan megtalálják életfeltételeiket. A DANUBEPARKS program vezető partnereként a nemzeti park ellátja a Duna menti Védett Területek Hálózatának koordinációs szerepét is.

Donau-Auen Nemzeti Park, www.donauauen.at

Dunai ártéri erdő Neuburg és Ingolstadt között (Németország)

Eltekintve a Straubing és Vilshofen közötti utolsó szabadfolyású szakasztól, a Duna német része leromlott állapotban van a sok vízerőmű miatt. Az általuk okozott nagymértékű ökológiai károk következtében az utolsó fennmaradt ártéri erdők kiemelt figyelmet és revitalizációs intézkedéseket igényelnek. Az Auenzentrum Neuburg az ezen a területen elhelyezkedő ártéri erdők védelmében dolgozik, az ingolstadti és neuburgi helyi környezetvédelmi szervezetekkel együttműködve.

Ingolstadt város, www.ingolstadt.de

Auenzentrum Neuburg, Neuburg-Schrobenhausen Körzet, www.auenzentrum-neuburg.de

Közreműködő szervezetek

- ICPDR – Duna Védelmi Nemzetközi Bizottság, www.icpdr.org
- Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Magyarország, www.termeszetvedelem.hu
- Tartományi Környezetvédelmi és Fenntartható Fejlődés Titkárság, Szerbia, www.eko.vojvodina.gov.rs
- Környezetvédelmi és Területi Tervezési Minisztérium, Szerbia, www.ekoplan.gov.rs
- Állami Erdészeti Iroda, Bulgária, www.dag.bg
- Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Bulgária, www.moew.government.bg
- Környezetvédelmi Minisztérium, Románia, www.mmediu.ro
- Kulturális Minisztérium, Horvátország, www.min-kulture.hr
- Mezőgazdasági, Erdészeti, Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Ausztria, www.lebensministerium.at
- Via donau Osztrák Vízi Utak Társaság, www.via-donau.org
- Bécsi Erdészeti és Mezőgazdasági Iroda (MA 49), Ausztria www.wien.gov.at/umwelt/wald

Donau-Auen Nemzeti Park

Dunai ártéri erdő Neuburg és Ingolstadt között

1 Danube Delta
Biosphere Reserve

2 Srebarna
Nature Reserve

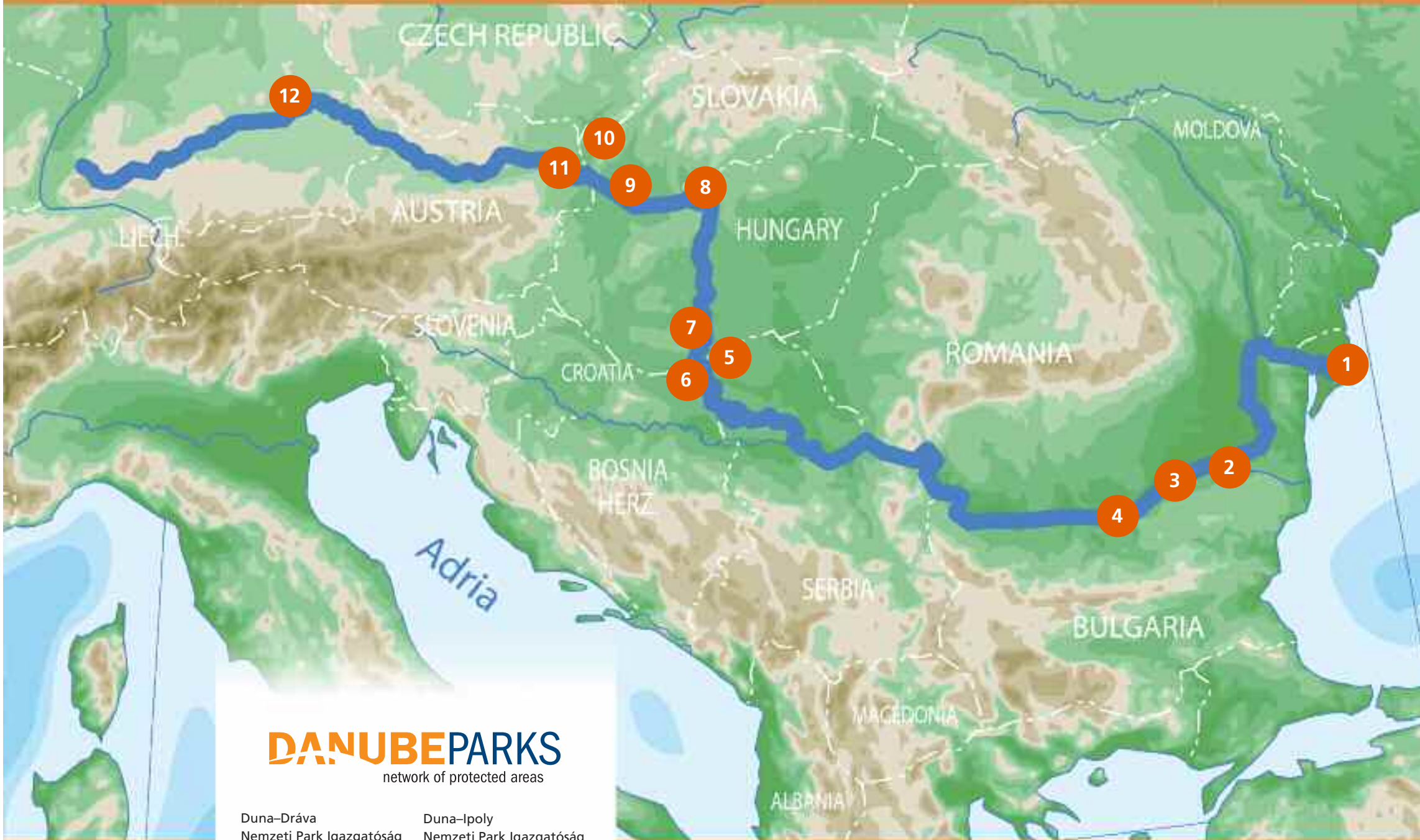
3 Kalimok-Brushlen
Protected Site

4 Persina Nature Park

5 Gornje Podunavlje
Nature Reserve

6 Kopački rit
Nature Park

7 Duna-Dráva
National Park

DANUBE PARKS

network of protected areas

Duna-Dráva
Nemzeti Park Igazgatóság
7625 Pécs, Tettye tér 9.
evahorvath@ddnp.kvvm.hu
www.danubeparks.org

Duna-Ipoly
Nemzeti Park Igazgatóság
1121 Budapest, Költő u. 21.
kiss.gyula@dinpig.hu
www.danubeparks.org

8 Duna-Ipoly
National Park

9 Dunajské luhy
Landscape
Protected Area

10 Záhorie
Landscape
Protected Area

11 Donau-Auen
National Park

12 Danube Riparian
Forest between
Neuburg and
Ingolstadt